

Fransızca Öğrenen Türklerin Yaptıkları Sözdizimsel Yanlışların Çözümlemesi*

An Analysis of Syntactic Errors of Turkish Students Learning French

Dr. Sebahat Alan**

Öz

Bu çalışmada, Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi TÖMER’de Temel ve Yüksek düzeyde Fransızca öğrenen 205 Türk kursiyerin yaptığı sözdizimsel yanlışlar, yanlış çözümlemesi yöntemiyle çözümlenmiş ve yanlış nedenleri araştırılmıştır. Veriler kursiyerlerin dilbilgisi ve yazılı anlatım final sınavı kağıtları incelenerek elde edilmiştir. Saptanan sözdizimsel yanlışlar, yanlış türlerine göre sekiz ana grupta toplanmış, bu ana gruplar da kendi içlerinde ayrıca alt gruplara ayrılmıştır. Sözdizimsel yanlışlar içinde en sık rastlanan yanlış türünün eksik üye kullanımına ilişkin yanlışlar olduğu görülmüştür. Çalışmanın sonunda, temel ve yüksek düzeyde yapılan yanlış türleri ve sayıları arasında anlamlı bir fark olup olmadığının araştırılması amacıyla Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır ve her iki grup arasında yapılan yanlışlar açısından anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Fransızca öğretimi, Yanlış Çözümlemesi, Olumsuz Aktarım, Fransızca Öğrenim Güçlükleri, Sözdizimi.

Abstract

In this study, syntactic errors of 205 Turkish students learning French at basic and intermediate levels at Ankara University TÖMER Turkish and Foreign Languages Research and Application Center and the reasons for these errors are analyzed through error analysis technique. Data were obtained from the grammar and writing final exam papers of the students. According to the types of errors, the errors are classified into 8 fundamental groups, which were also classified into sub-groups among themselves. The most common error type was missing element. At the end of the study, Mann-White U test was used to examine whether there was a meaningful difference between error types and the quantity of errors made at Basic and advanced levels and it was noted that there were no significant difference between the two levels.

Keywords: Teaching French, Error Analysis, Interference, Difficulties of Learning French, Syntax.

* Bu makale, “Fransızca Öğrenen Türklerin Yaptıkları Biçimbilimsel ve Sözdizimsel Yanlışların Çözümlemesi” adlı doktora tezinin verilerinden yararlanılarak üretilmiştir.

** Ankara Üniversitesi, TÖMER.

Giriş

Günümüzde yabancı dil öğrenmek, hobi olmaktan çıkmış ve ihtiyaç haline gelmiştir. Küreselleşen dünyada, insanların sosyal, ekonomik, siyasi, eğitim vb. amaçlarla birbirleriyle daha rahat ilişki kurabilmeleri için mutlaka bir yabancı dil bilmeleri gerekmektedir. Bu durum da insanları dil öğrenmeye zorlamaktadır. Şu anda Türkiye’de İngilizce ve Almanca’nın ardından Fransızca en çok tercih edilen üçüncü yabancı dil durumundadır. Ancak Fransızca öğrenimi uzun ve kolay olmayan bir süreçtir. Porquier (1977, s. 27), anadili ne olursa olsun, Fransızca öğreniminde en sık rastlanan yanlışların, genellikle tanımlıklar, eylemsel yapılar ve zaman kullanımları olduğunu söylemektedir. Fransızca öğreniminde özellikle tanımlıklar, sıfat uyumları ve bazı harflerin sesletimi Türkler için de büyük zorluk oluşturmakta ve Fransızca öğrenen Türklerin yanlış yapmalarına neden olmaktadır.

Dil öğreniminde yanlış yapmak, uzun yıllar olumsuz bir durum ve büyük bir eksiklik olarak değerlendirilmiştir. Ancak son yıllarda, dil öğreniminde yanlışın kaçınılmaz olduğu, bu nedenle yanlış konusunda olumsuz tavır göstermemek gerektiği konusunda bir yaklaşım söz konusudur. Çünkü yabancı dil öğrenimi anadili öğreniminden farklı bir süreçtir ve öğrenenlerin dil öğrenim sürecinde yanlış yapmamaları mümkün değildir (Brown, 1987, s. 217). Astolfi (2004, s. 22), “Öğrenmek, her zaman yanılma riskini göze almak demektir, hiç bir şey yapmayan kişi, yanlış da yapmaz.” diyerek yanlış yapmanın korkulacak bir durum olmadığını anlatmak istemektedir. Dil öğrenenlerin yaptıkları yanlışlardan yararlanarak ders programları hazırlanmakta, bu da dil öğretiminin daha verimli geçmesi açısından büyük yararlar sağlamaktadır. Konuya Fransızca açısından bakıldığında ise, Türklerin Fransızca öğrenirken yaptıkları yanlışların tespit edilmesi ve yanlışların nedenlerinin belirlenmesinin, Türkler için hazırlanacak ders programları ve ders kitapları açısından büyük kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir.

1. Karşılaştırmalı Dilbilim ve Yanlış Çözümlemesi

1.1. Karşılaştırmalı/Ayrımsal Dilbilim

Karşılaştırmalı dilbilim alanında yapılan çalışmalar sonucu elde edilen veriler, yabancı dil öğretiminde büyük yararlar sağlamaktadır. Öğrenenlerin anadili ile öğrendikleri dil arasındaki benzerlikler ve farklılıklar, öğrenenlerin dili öğrenirken hangi konularda zorluk çekecekleri ve neleri daha kolay öğrenecekleri konusunda bilgi vermektedir. Anadili ile hedef dil arasındaki benzerliklerin öğrenciyi olumlu yönde, farklılıkların ise, olumsuz yönde etkilediği söylenmektedir. Vardar (1982, s. 118), “Yabancı dilin anadiliyle yöntemli

9), Öğrenen yanlışları konusunda iki düşünce ekolü olduğunu söylemektedir: “Birincisine göre, eğer mükemmel bir yöntem uygulanabilse, asla yanlış yapılmaz. Yanlışların ortaya çıkması, uygun olmayan eğitim tekniklerinin işaretidir. İkincisine göre ise, bu dünyada hiç bir şey mükemmel değildir, tüm çabalara rağmen yanlışların ortaya çıkması kaçınılmazdır. Bu nedenle, öğrenen yanlışlarının düzeltilmesi konusuna ağırlık verilmesi gerekir.”

Yanlışların birçoğu, öğrenilen yabancı dil ile öğrenenin anadili arasındaki ayrılıklardan kaynaklanmaktadır. Ancak dil öğrenimindeki güçlüklerin hepsinin öğrenenlerin anadilinden kaynaklandığını söylemek yanlış olur. Çünkü araştırmalar, dil öğreniminde yapılan bazı yanlışların nereden kaynaklandığını açıklamakta güçlük çekmektedir. Besse ve Porquier (1984, s. 204), “bir çok yanlış, öğrenmenin sadece belli dönemlerinde yapılmaktadır ve bazı yanlışlar da evrensel, yani anadilleri farklı olan öğrenenlerin yaptıkları yanlışlar evrensel yanlışlardır” demektedirler. O halde, farklı anadile sahip öğrenenler tarafından yapılan yanlışların hedef dilin kurallarının farklılığından veya öğrenenlerin kişisel farklılıklarından kaynaklandığı söylenebilir. Gaonac’h (1987, s. 126) ise, yanlışların ya metodun iyi uygulanmamasından ya da öğrenenin dikkatsizlik, yorgunluk gibi özel durumlarından kaynaklandığını ifade etmektedir. Anadilinden kaynaklanan yanlışlar dışında, elbette kullanılan yöntem, öğretmen faktörü, eğitim araçları ve gereçleri, eğitim ortamı ve öğrenenlerin kişisel özelliklerinin de yabancı dil öğrenimindeki yanlışlarda etkili olduğu bir gerçektir. Bu etmenlerin ayrıca incelenmesi gerekir. Lanchec (1976, s. 32) ise, öğrenenlerin ikinci dilde yaptıkları yanlışları daha iyi anlamak için, onların birinci ve ikinci dil sistemlerinin karşılaştırılması gerektiğini belirtmekte, burada öğrenenin dikkatinin iki dil sistemi arasındaki farklılıklara çekilmesinin söz konusu olmadığını söylemektedir. Burada önemli olan, öğretmene öğrettiği dil ile ilgili yanlış çözümlemesinin sonuçlarının iletilmesidir. Böylece öğretmen, öğrenenlerin nerelerde bu yanlışları yaptıklarını ve bu yanlışların neden kaynaklandığını öğrenme olanağına sahip olur.

Corder (1974, s. 125-126), “Eğer A dilinin doğal konuşucusunun, B dilini öğrenirken geçirdiği gelişimi ve zorlukları bilseydik, A dili konuşurlarına yönelik B dilinin öğretimi için dil programları hazırlama konusunda, önemli bilgilere sahip olurduk.” diyerek dil öğrenirken geçirilen sürecin öğrenenlere dil programları hazırlanması açısından taşıdığı önemi belirtmektedir.

1.3. Yanlış Çözümlemesi

Yanlış çözümlemesi yaklaşımı, dil öğrenenlerin yaptıkları yanlışların belirlenmesi, bu yanlışların sınıflanması ve nedenlerinin araştırılması çalışmalarını içermektedir. Yanlış

çözümlemesi, hedef dili konuşan öğrenenlerin konuşma biçimi ile o dili anadili olarak konuşanların konuşma biçimi arasındaki farklılıklarla ilgilenmektedir (Richards, 1984, s. 3).

Perdue (1980), dil öğretiminde yapılan yanlışların çözümlenmesinin üç aşamada gerçekleştiğini söylemektedir:

1. Yanlışın tespiti
2. Yanlışın betimlenmesi
3. Yanlışın nedeninin açıklanması

Bu çalışma, yanlış çözümlemesindeki aşamalar dikkate alınarak gerçekleştirilmiştir. Yanlış çözümlemesi, üç alana katkı sağlamaktadır (Corder, 1980, s.13):

1. Öğretmene katkısı: öğrenenlerin belirlenen hedefe ne derece ulaştıklarını ve daha ne kadar öğrenilecek konu kaldığını kontrol eder.
2. Araştırmacıya katkısı: öğrenenlerin dil öğrenme biçimleri, kullandıkları stratejiler ve süreçler konusunda bilgi edinir.
3. Öğrenene katkısı: öğrenenin, öğrendiği dilin işleyişi konusundaki varsayımlarının doğru olup olmadığını kontrol etmesine yardımcı olur.

Eğer anadili ve hedef dil arasındaki farklılıklar önceden belirlenir, iki dil arasındaki ayrılıkların öğrenenleri nerelerde zorlayacağı ve öğrenenlerin hangi konularda olumsuz aktarım yapabilecekleri daha önceden yapılan çalışmalarla belirlenebilirse, dil araştırmacıları yazacakları yeni dil öğretim kitaplarında bu noktaları göz önünde bulundurarak kitaplarını yazabilirler. Öğretmenlerin bu çalışmalar hakkında bilgi edinmesi ve öğrenenlerin nerelerde yanlış yapabileceklerini önceden bilmesi, onun ders materyalleri geliştirmesinde, hangi konulara daha fazla önem vermesi gerektiğini belirlemesinde ve kullanacağı tekniklerin seçiminde önemli rol oynayacaktır.

2. Yöntem

Nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi tekniği kullanılarak yanlış çözümlemesi yapılmıştır. Bu araştırmanın kuramsal tabanını Uygulama Dilbiliminin bir dalı olan Ayrımsal

Dilbilim (Fr. linguistique contrastive) ve Yanlış Çözümlemesi (Fr. analyse des erreurs) oluşturmaktadır. Yanlış çözümleme tekniğinin ilkeleri doğrultusunda, öncelikle Türkçe ve Fransızcanın sözdizimsel özellikleri kısaca betimlenmiş ve bu iki dilin birbirinden farklı yönleri ortaya konulmuştur. Daha sonra Fransızca öğrenen kursiyerlerin yazılı anlatım ve dilbilgisi sınav kağıtları incelenerek sözdizimsel yanlışlar saptanmış ve saptanan bu yanlışlar çözümlenmeye çalışılmıştır.

2.1. Çalışma Grubu ve Verilerin Toplanması

Bu araştırmada, Ankara Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Uygulama ve Araştırma Merkezi TÖMER Kızılay Şubesinde temel ve yüksek düzeyde Fransızca öğrenen toplam 205 Türk kursiyer üzerinde çalışılmıştır. Temel düzeyde 125 kursiyer, yüksek düzeyde ise 80 kursiyer yer almaktadır. Veriler, Fransızca öğrenen bu kursiyerlerin yazılı anlatım ve dilbilgisi final sınavı kağıtlarının taranmasıyla elde edilmiştir.

2.2. Verilerin Çözümlemesi

Yazılı anlatım ve dilbilgisi final sınavı kağıtları incelenen kursiyerlerin yaptıkları sözdizimsel yanlışların çözümlenmesi üç aşamada gerçekleştirilmiştir.

2.2.1. Yanlışların Saptanması

İlk aşamada kursiyerlerin dilbilgisi final sınavı kağıtları ve ardından yazılı anlatım final sınavı kağıtları incelenmiştir. Her kursiyere D.1 (Denek 1), D.2 şeklinde bir numara verilmiş ve yapılan yanlışlar D.1.1., D.1.2. şeklinde sıralanmıştır. Böylelikle bir kursiyerin kaç sözdizimsel yanlış yaptığı belirlenmiştir. Yanlışlar saptanırken kursiyerlerin ürettikleri tümcelerin hedef dil Fransızcada sözdizimsel açıdan doğru kabul edilip edilemeyeceği kriteri göz önünde bulundurulmuş, doğru kabul edilemeyecek olan tümceler yanlış olarak kaydedilmiştir.

2.2.2. Yanlışların Sınıflanması

Deneklerin yaptıkları sözdizimsel yanlışlar ana gruplara ayrılmıştır. Bazı tümcelerde birden çok yanlış yapıldığı görülmüş ve aynı tümce birden fazla yanlış türü içermesi nedeniyle farklı alt başlıklarda yer almıştır. Kursiyerlerin yaptıkları yanlışlar türlerine ve düzeylere göre

ayrı ayrı sınıflanmıştır. Temel ve yüksek düzeylere göre yapılan yanlışlar sınıflandığında, yanlış türlerinin düzeylere göre değiştiği, bazı yanlış türlerinin bazı düzeylerde yer almadığı görülmektedir. Bunun nedeni, kursiyerlerin gördükleri konuların birbirini tamamlar nitelikte olması nedeniyle, temel düzeyde bazı konuların görülmemiş olmasıdır.

2.2.3. Yanlışların Nedenlerinin Belirlenmesi

Yanlışların saptanması ve türlerine göre sınıflanmasının ardından, bu yanlışların neden yapıldığına ilişkin bir çalışma yapılmıştır. Buradaki tek ölçüt kursiyerlerin anadillerinin Türkçe olduğu, bildiği birinci yabancı dilin İngilizce olduğu ve öğrenim gördükleri düzeye gelinceye kadar hangi dilbilgisi konularını öğrendikleridir. Kursiyerlerin derste gördükleri kitabı iyi tanımak ve kurlarda görülen konu içeriklerini bilmek yanlış nedenlerini saptamada önemli bir kolaylık sağlamıştır.

3. Türkçe ve Fransızcanın Sözdizimsel Özellikleri

Sözdizimi, bir tümce içerisindeki sözcüklerin belli bir sıraya göre art arda dizilmeleridir (Başkan, 1980). Her dilin sözcük dizilişi aynı değildir. Her dilde sözcükler, anlamlı tümce oluşturabilmek için farklı şekilde dizilirler. Türkçe ve Fransızcanın sözdizimsel özelliklerine kısaca bakmak yararlı olacaktır.

3.1. Fransızcanın Sözdizimsel Özellikleri

Fransızca yapı ve köken bakımından Türkçeye aynı grupta bulunmadığından, sözdizimi açısından Türkçeden farklı özelliklere sahiptir. Fransızcanın en belirgin sözdizimi özelliklerini aşağıdaki gibi sıralayabiliriz:

1. Fransızcada tümce öğeleri özne, yüklem ve nesne (ÖYN) olarak dizilir ve bu sıra hiç bir zaman değişmez.

Örnek 1:

Zeynep aime le chocolat.
Özne yüklem nesne

“Fransızcada tümcenin nesnesi değil, sadece yer ve zaman belirteçleri (compléments circonstanciels de lieu et de temps) yer değiştirebilir” (Maignueneau, 1999, s. 26). Bu belirteçler, ya tümcenin başına ya da sonuna gelir ve anlamda değişime yol açmazlar.

Örnek 2a:

Tout le monde est fatigué à **la maison**. (Herkes yorgundur **evde**)

Örnek 2b:

A la maison, tout le monde est fatigué. (**Evde** herkes yorgundur)

2. Fransızcada genellikle yan tümceler temel tümcelerin sağında yer alır. Kıran (1987) Bileşik Tümce olarak adlandırılan bu tümceleri Bağımsız Sıralı Tümceler ve Bağımlı Sıralı Tümceler olarak ikiye ayırmaktadır. Bağımsız Sıralı Tümceler virgül, noktalı virgül, iki nokta veya nokta ile temel tümceye bağlanan tümcelerdir. Örneğin, *il dort: il est trop fatigué* (o uyuyor: çok yorgun) tümcesi ve *Jean est entré dans la maison, Pierre est resté dehors*. (Jean eve girdi, Pierre dışarıda kaldı.) tümcesi buna örnek olarak verilebilir. Bağımlı Sıralı Tümceler ise, bağlaçlar kullanılarak oluşturulur. *Le vent a cessé et il s'est mis à neiger*. (Rüzgar durdu ve kar yağmaya başladı.) ve *Les parents travaillent pour que leurs enfants soient heureux*. (Ebeveynler çocuklarının mutlu olmaları için çalışırlar.) tümceleri, bu tümce grubuna örnek olarak verilebilir.
3. Fransızcada tanımlık çok önemli bir yere sahiptir. Sözcüğün tanımlığına göre, o sözcüğün yerine kullanılacak kişi adılı, işaret adılı, iyelik adılı veya sözcüğün önüne getirilecek olan işaret sıfatı, iyelik sıfatı değişikliğe uğrar.
4. Fransızcada tümce öğeleri arasındaki bağlantıyı ilgeçler (prépositions) sağlar.

Örnek 3: Je vais à la maison.

5. Fransızcada kişi adlarının kullanımı zorunludur. Kişi adlarının işlevini yüklem üstlenemez.

3.2. Türkçenin Sözdizimsel Özellikleri

Türkçenin en belirgin sözdizimsel özelliklerini şöyle sıralayabiliriz:

1. Türkçede, önemli olan söz, sözcük, karar, yargı, genellikle anlatımın sonuna bırakılır (Hatiboğlu, 1982).
2. *Türkçe sola döngüsel bir dil özelliği gösterir* (Aydın, 1996, s.120). Türkçede yan tümceler, temel tümcenin solunda yer alır.

3. Türkçede yan tümcelerle temel tümce arasındaki bağlantıyı ulaç ve ortaç adı verilen sözcük türleri sağlar (Aksan, 1989, s.126). Bazı tümcelerdeki bağlantının ki ilgi adıyla sağlandığı görülür.
4. Türkçede, tümleç, nesne ve yüklem arasındaki bağlantıyı ad durum ekleri sağlar.
5. Türkçenin sözdizimi oynaktır. “*Türkçede bir tümce içinde yer alan öğeler kolaylıkla yer değiştirilerek kabul edilebilir yeni tümceler oluşturabilirler*” (Aksan, 1998, s.170).

Örnek:

- a) Bilge kitabı okudu.
  - b) Bilge okudu kitabı.
  - c) Okudu kitabı Bilge.
  - d) Okudu Bilge kitabı.
  - e) Kitabı Bilge okudu.
  - f) Kitabı okudu Bilge.
6. Türkçede özne durumundaki kişi adlarını seyrek kullanılır. Onların işlevini, genellikle kişi eklerinin yüklediği görülür.

Örnek: Yarın İstanbul’a gideceğim.

7. Türkçede sıfatlar her zaman niteledikleri addan önce gelir.

Örnek: Güzel kız, geniş ev.

8. Türkçede soru, *-mI* biçimbirimi ile yapılır ve soru biçimbirimin yeri oynaktır. Soru biçimbirimi, sorunun vurgulanacağı öğeden sonra gelir, yüklemde ise genellikle kişi ekinden önce yer alır.

Örnek:

- a) Sen yarın tiyatroya gidecek **misin**?
- b) Sen yarın tiyatroya **mı** gideceksin?
- c) Sen yarın **mı** tiyatroya gideceksin?
- d) Sen **mi** yarın tiyatroya gideceksin?

4. Bulgular ve Tartışma

Sözdizimsel yanlışlar; eksik üye kullanımı, gereksiz üye kullanımı, adil yanlışları, olumsuzluk biçimbirimi yanlışları, belirteç yanlışları, sıfat-ad dizilişine ilişkin yanlışlar, ad-ad dizilişine ilişkin yanlışlar, ve kısaltma biçimbirimine ilişkin yanlışlar olmak üzere aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi sekiz ana grupta toplanmıştır.

Tablo 1. Sözdizimsel Yanlışların Sınıflandırılması

Yanlış Türü	Temel Düzey	Yüksek Düzey	Toplam	%
Eksik Üye Kullanımı	155	114	269	46,86
Gereksiz Üye Kullanımı	109	97	206	35,89
Adil Yanlışları	23	6	29	5,05
Olumsuzluk Biçimbirimi Yanlışları	9	--	9	1,57
Belirteç Yanlışları	26	19	45	7,84
Sıfat-Ad Dizilişine İlişkin Yanlışlar	6	8	14	2,41
Ad-Ad Dizilişine İlişkin Yanlışlar	1	--	1	0,17
Kısaltma Biçimbirimine İlişkin Yanlışlar	1	--	1	0,17
TOPLAM	330	244	574	
%	57,49	42,51		100

125 temel düzey ve 80 yüksek düzey olmak üzere toplam 205 kursiyerin dilbilgisi ve yazılı anlatım final sınavı kağıtlarının incelenmesi sonucu toplam 574 sözdizimsel yanlış saptanmıştır. Bunların 330'u temel kurlardaki kursiyerler tarafından yapılırken, 244'ü de yüksek düzeydeki kursiyerler tarafından yapılmıştır. Genel olarak sözdizimsel yanlışlara bakıldığında, bunların % 57,49'unun temel düzeyde, % 42,51'inin ise yüksek düzeyde yapıldığı görülmektedir. Bu rakamlardan yola çıkarak, sözdizimsel yanlışların temel düzeydeki öğrenenlerde daha fazla olduğu, düzey ilerledikçe sözdizimsel yanlışların azaldığı söylenebilir.

Sözdizimsel yanlışlar içinde birinci sırayı eksik üye kullanımına ilişkin yanlışlar almaktadır. Temelde 155, yüksekte ise 114 olmak üzere, toplam 269 eksik üye kullanımına ilişkin yanlış saptanmıştır. Sözdizimsel yanlışlar içinde eksik üye kullanımına ilişkin yanlışların oranı %

46,86'dır. Genel olarak bakıldığında, eksik üye kullanımına ilişkin yanlışlar temel düzeydeki kursiyerlerde daha fazla görülmektedir.

Sözdizimsel yanlışlar içinde ikinci sırayı 206 yanlışla gereksiz üye kullanımına ilişkin yanlışlar almaktadır. Bunların sözdizimsel yanlışların içindeki oranı % 35,89'dur. Bu yanlışların temel düzeydeki kursiyerlerde görülme sıklığı yüksek düzeye göre daha fazladır.

Sözdizimsel yanlışlar içinde üçüncü sırayı 45 yanlışla belirteç yanlışları almaktadır. Belirteç yanlışlarının sözdizimsel yanlışlar arasındaki yeri % 7,84'tür. Öğrenenlerin Fransızca düzeyleri yükseldikçe belirteç konusunda daha az yanlış yaptıkları söylenebilir.

Dördüncü sırayı % 5,05'lik oranla adıl yanlışları almaktadır. Temel düzeyde 23, yüksek düzeyde ise 6 olmak üzere, toplam 26 adıl yanlış yapılmıştır. Adıl yanlışlarının en fazla temel düzeyde görüldüğü, yüksek düzeyde ise bu yanlışların oranının oldukça düştüğü görülmektedir.

Sıfat-ad dizilişine ilişkin yanlışların, sözdizimsel yanlışlar içinde beşinci sırada yer aldığı görülmektedir. Temelde 6, yüksekte ise 8 olmak üzere, toplam 14 yanlış saptanmıştır. Sıfat-ad dizilişine ilişkin yanlışlar, temel düzeye göre yüksek düzeyde daha fazla görülmüştür.

Olumsuzluk biçimbirimine ilişkin sadece 9 yanlış tespit edilmiştir. Bu yanlışların hepsi de temel düzeydeki öğrenenlerde görülen yanlışlardır. Olumsuzluk biçimbirimine ilişkin yanlışlar sözdizimsel yanlışların % 1,57'sini oluşturmaktadır.

Ad-ad dizilişine ve kısaltma biçimbirimine ilişkin yanlışlar sözdizimsel yanlışların % 0,17'sini oluşturmaktadır. Bu yanlışlara sadece temel düzeydeki öğrenenlerde rastlanmıştır. Her iki yanlış grubunda da sadece 1'er yanlış vardır.

4.1. Tespit Edilen Sözdizimsel Yanlışlar

4.1.1. Eksik Üye Kullanımı

Eksik Üye Kullanımı başlığı altında tanımlık kullanmama, ilgeç kullanmama, iyelik sıfatı kullanmama, yardımcı eylem kullanmama, adıl kullanmama, bağlaç kullanmama, olumsuzluk belirteci kullanmama, ilgi adılı kullanmama, yüklem kullanmama ve nesne kullanmama olmak üzere 10 alt başlık yer almaktadır. Eksik üye kullanımıyla ilgili yanlışlar aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir:

Tablo 2. Eksik Üye Kullanımına İlişkin Yanlışlar

Yanlış Türü	Temel Düzey	Yüksek Düzey	Toplam	%
Tanımlık Kullanmama	62	38	100	37,17
İlgeç Kullanmama	49	47	96	35,69
İyelik Sıfatı Kullanmama	4	2	6	2,23
Yardımcı Eylem Kullanmama	5	---	5	1,86
Adıl Kullanmama	14	11	25	9,29
Bağlaç Kullanmama	6	3	9	3,35
Olumsuzluk Belirteci Kullanmama	2	8	10	3,72
İlgili Adılı Kullanmama	---	2	2	0,74
Yüklem Kullanmama	13	2	15	5,58
Nesne Kullanmama	-	1	1	0,37
TOPLAM	155	114	269	
%	57,62	42,38		100

Eksik üye kullanımına ilişkin yanlışlar arasında birinci sırayı 100 yanlışla tanımlık kullanmamayla ilgili yanlışlar almaktadır. Bu da eksik üye kullanımıyla ilgili yanlışların % 37,17'sini oluşturmaktadır. Tanımlık kullanmamayla ilgili temel düzeyde 62, yüksek düzeyde ise 38 yanlış tespit edilmiştir. Bu yanlışların temel düzeyde daha fazla yapıldığı görülmektedir. Örneğin, D.2.10. *Elle a lunettes. (Elle a **des** lunettes. (Doğru tümce)). Bu tümcede belirsiz çoğul tanımlık olan “**des**” kullanılmamıştır.

İlgeç kullanmamaya ilişkin yanlışlar, eksik üye kullanımına ilişkin yanlışların ikinci sırasında yer almaktadır. Temel düzeyde 49, yüksek düzeyde ise 47 yanlış saptanmıştır. Bu da eksik üye kullanımıyla ilgili yanlışların % 35,69'unu oluşturmaktadır. İlgeç kullanmamayla ilgili yanlışlar temel düzeyde ve yüksek düzeyde aşağı yukarı eşittir denilebilir. Bu yanlış grubuna şu örnek verilebilir: D.9.1. *Je suis né Bursa. (Je suis né **à** Bursa.(Doğru tümce).

Adıl kullanmamaya ilişkin yanlışlar, eksik üye kullanımına ilişkin yanlışların üçüncü sırasında yer almaktadır. Temel düzeyde 14, yüksek düzeyde ise 11 olmak üzere toplam 25 yanlış tespit edilmiştir. Bu gruptaki yanlışlar eksik üye kullanımına ait yanlışların % 9,29'unu oluşturmaktadır. Bu yanlışlar temel düzeydeki öğrenenlerde daha fazla görülmektedir. Örneğin, D.67.7. *Ce week-end nous allons promener au Bois de Boulogne. (Ce week-end nous allons **nous** promener au Bois de Boulogne. (Doğru Tümce)) Burada Fransızcada “pronominal eylem” denilen eylemin adılı kullanılmamıştır.

Yüklem kullanmama ile ilgili temel düzeyde 13, yüksek düzeyde ise 2 yanlış tespit edilmiştir. Bu yanlış türüne temel düzeyde daha fazla rastlanmış olması, öğrenilen kuralların henüz yerleşmediği anlamına gelmektedir. Olumsuzluk belirteci ile ilgili ise temel düzeyde 2, yüksek düzeyde 8 yanlışa rastlanmıştır. Bağlaç kullanmamayla ilgili toplam 9, iyelik sıfatıyla ilgili ise toplam 6 yanlış saptanmıştır.

Yardımcı eylem kullanmamayla ilgili yanlışlar, sadece temel düzeydeki öğrenenlerde görülmüştür ve bunların sayısı 5'tir. Örneğin, D.12.1. *Je née à Ankara. (Je **suis** née à Ankara. (Doğru Tümce). İlgili adlı kullanmamayla ilgili yanlışlar ise, sadece yüksek düzeyde görülmüştür ve bunların sayısı 2'dir. Nesne kullanmamayla ilgili yanlış ise, sadece yüksek düzeyde bir öğrenen tarafından yapılmıştır.

4.1.2. Gereksiz Üye Kullanımına İlişkin Yanlışlar

Gereksiz üye kullanımıyla ilgili yanlışlar, tablo 3'te görüldüğü gibi, 13 grupta toplanmıştır.

Tablo 3. Gereksiz Üye Kullanımı

Yanlış Türü	Temel Düzey	Yüksek Düzey	Toplam	%
Gereksiz Tanımlık Kullanımı	54	25	79	38,35
Gereksiz İlgeç Kullanımı	34	39	73	35,44
Gereksiz İşaret Sıfatı Kullanımı	---	1	1	0,49
Gereksiz İyelik Sıfatı Kullanımı	---	2	2	0,97
Gereksiz Nesne Kullanımı	1	1	2	0,97
Gereksiz Olumsuzluk Bıçimbirimi Kullanımı	5	2	7	3,40
Gereksiz Olumsuzluk Belirteci Kullanımı	-	1	1	0,49
Gereksiz Bağlaç Kullanımı	3	9	12	5,83
Gereksiz Belirteç Kullanımı	1	---	1	0,49
Gereksiz Kişi Adılı Kullanımı	3	9	12	5,83
Gereksiz Soru Adılı Kullanımı	---	1	1	0,49
Gereksiz Yan Tümce Kullanımı	1	---	1	0,49
Gereksiz Yardımcı Eylem Kullanımı	7	7	14	6,80
TOPLAM	109	97	206	
%	52,91	47,09		100

Gereksiz üye kullanımıyla ilgili yanlışların içinde birinci sırayı gereksiz tanımlık kullanımına ilişkin yanlışlar almaktadır. Bu yanlışların nedeni, “*Fransızcada her adın önünde bir tanımlık vardır.*” kuralının kursiyerlerce aşırı genelleme yapılarak sıfat veya diğer sözcük türlerinin önünde de kullanılması veya bazı kalıpları nasıl kullanacaklarını bilmemeleridir. Örneğin: D.6.4. **Il travaille au **Ministere des affaires l'étrangères.** (Il travaille au Ministère des Affaires étrangères.)* Bu tümcede “étrangères” sıfatının önünde tanımlık kullanılmaması gerekirdi. Temelde 54, yüksekte ise 25 olmak üzere toplam 79 kursiyer gereksiz tanımlık kullanmıştır. Bu da gereksiz üye kullanımıyla ilgili yanlışların % 38,35’ini oluşturmaktadır. Gereksiz tanımlık yanlışları en çok temel düzeydeki öğrenenlerde görülmektedir. Yüksek düzeydeki öğrenenlerde bu yanlış türü yarı yarıya azalmaktadır.

Gereksiz ilgeç kullanımıyla ilgili yanlışlar, gereksiz üye kullanımıyla ilgili yanlışların % 35,44’ünü oluşturmakta ve ikinci sırada yer almaktadır. Kursiyerlerin özellikle eylemlerin aldığı ilgeçleri kullanmada güçlük çektikleri görülmüştür. D.42.8. * *Il traverse **dans** la rue Bizet (Il traverse la rue Bizet. olmalı)* örneğine baktığımızda, deneğin «traverser» (geçmek) eyleminin ilgeç almadığını bilmediği görülmektedir. Temel düzeyde 34, yüksek düzeyde ise 39 olmak üzere, toplam 73 öğrenen gereksiz ilgeç kullanımıyla ilgili yanlış yapmıştır. Bu gruptaki yanlışların dil düzeyi ilerledikçe arttığı söylenebilir.

Gereksiz yardımcı eylem kullanımıyla ilgili yanlışlar, gereksiz üye kullanımına ilişkin yanlışlar içinde üçüncü sırayı almaktadır. Temel düzeyde ve yüksek düzeyde 7’şer olmak üzere, toplam 14 gereksiz yardımcı eylem kullanımına ilişkin yanlışla rastlanmıştır. Bu da gereksiz üye kullanımıyla ilgili yanlışların % 6,80’ini oluşturmaktadır. Kursiyerlerin gereksiz yardımcı eylem kullanmalarındaki en büyük neden, “*Fransızcada geçmiş zamanda yardımcı eylem kullanılır.*” kuralını aşırı genelleme yaparak tüm zaman çekimlerine uygulamalarıdır. D.54.1. **J’**ai** prendrai volontier un verre de thé. (Je prendrai volontier un verre de thé. (Doğru Tümce))* örneğinde bu durumu görebiliriz.

Gereksiz bağlaç ve kişi adlı kullanımıyla ilgili 12’şer yanlış saptanmıştır. Her iki grup da gereksiz üye kullanımında % 5,83’lük oranla dördüncü sırada bulunmaktadır. Her iki grupta da temel düzeydede 3, yüksek düzeyde ise 9’ar yanlış yapılmıştır. Bu tür yanlışlara bakıldığında, kursiyerlerin bağlaçların kullanımını tam olarak bilmedikleri ve adılların kullanımlarıyla ilgili bazı sorunlar yaşadıkları anlaşılmaktadır. D.152.7. **Ils savent tout **ce qu’il** passe dans le monde. (Ils savent tout **ce qui se** passe dans le monde. (Doğru tümce))* örneğinde gereksiz <il> kişi adlı kullanılmıştır.

Gereksiz olumsuzluk biçimbirimiyle ilgili temelde 5, yüksekte ise 2 olmak üzere toplam 7 yanlış yapılmıştır. Bu da gereksiz üye kullanımına ilişkin yanlışların % 3,40'ını oluşturmaktadır. Bu gruptaki yanlışların düzey ilerledikçe azaldığı söylenebilir. Bu yanlış türüne örnek olarak şu tümce verilebilir: D.67.2. *Je ne mange **pas** rien à midi. (Je ne mange rien à midi. (Doğru Tümce))

Gereksiz iyelik sıfatı ve gereksiz nesne kullanımına ilişkin 2'şer yanlış tespit edilmiştir. Gereksiz işaret sıfatı, gereksiz olumsuzluk belirteci, gereksiz belirteç, gereksiz soru adlı ve gereksiz yan tümce kullanımına ilişkin birer yanlış yapılmıştır.

4.1.3. Belirteçlere İlişkin Yanlışlar

Belirteç yanlışları kendi içinde belirtecin eylemden önce kullanımı, belirtecin eylemden sonra kullanımı ve belirtecin nesneden sonra kullanımı olmak üzere Tablo 4'te üç grupta toplanmıştır.

Tablo 4. Belirteç Yanlışları

Yanlış Türü	Temel Düzey	Yüksek Düzey	Toplam	%
Belirtecin Eylemden Önce Kullanımı	3	11	14	31,11
Belirtecin Eylemden Sonra Kullanımı	18	6	24	53,33
Belirtecin Nesneden Sonra Kullanımı	5	2	7	15,56
TOPLAM	26	19	45	
%	57,78	42,22		100

Belirtecin eylemden sonra kullanımına ilişkin yanlışlar, belirteç yanlışları içinde en fazla görülenidir. Temel düzeyde 18, yüksek düzeyde ise 6 olmak üzere, toplam 24 öğrenen belirteci eylemden sonra kullanmıştır. Bu belirteçler, yardımcı eylemden sonra ve ana eylemden önce kullanılması gereken belirteçlerdir ve belirteç yanlışlarının % 53,33'ünü oluşturmaktadır. Bu gruptaki yanlışların temel düzeyde çok fazla görüldüğü, yüksek düzeyde ise üçte bir oranında azaldığı söylenebilir.

Belirteç yanlışları içinde ikinci sırayı, belirtecin eylemden önce kullanımına ilişkin yanlışlar almaktadır. Temel düzeyde 3, yüksek düzeyde ise 11 olmak üzere toplam 14 öğrenen belirteci eylemden önce kullanmıştır. Örneğin, D.127.5. *Quand nous parlons,

nous nous **bien comprenons**, il n'y aura pas **des problem**. (Quand nous parlons, nous nous **comprenons bien**, il n'y aura pas **de problème**. (Doğru kullanım)) Bu örnekte birden fazla yanlış yapılmıştır ve belirteç eylemden önce gelmiştir. Bu yanlış grubunun tamamen Türkçeden olumsuz aktarım yapılması nedeniyle oluştuğu görülmektedir. Belirtecin eylemden önce kullanımına ilişkin yanlışlar belirteç yanlışlarının % 31,11'ini oluşturmaktadır. Bu gruptaki yanlışların kur ilerledikçe arttığı görülmektedir. Belirtecin nesneden sonra kullanımına ilişkin temelde 5, yüksekte ise 2 olmak üzere toplam 7 yanlış yapılmıştır. Bu gruptaki yanlışlar, belirteç yanlışlarının % 15,56'sını oluşturmaktadır. Bu gruptaki yanlışların temelde daha fazla yapıldığı, kurlar ilerledikçe azaldığı söylenebilir.

4.1.4. Adıl Yanlışları

Adıl yanlışları Tablo 5'te görüldüğü yedi grupta toplanmıştır.

Tablo 5. Adıl Yanlışları

Yanlış Türü	Temel Düzey	Yüksek Düzey	Toplam	%
Adılın Yardımcı Eylemden Önce Kullanımı	---	2	2	6,90
Belgisiz Adıl 'Personne'un Eylemden Önce Kullanımı	1	---	1	3,45
Çift Adıllı Tümcelerde Adıl Dizilişi Yanlış	1	---	1	3,45
Adılın Yardımcı Eylemden Sonra Kullanımı	2	1	3	10,34
Dönümlü Eylemin Adılının Yanlış Yerde Kullanımı	4	---	4	13,79
Adılın Eylemden Sonra Kullanımı	13	3	16	55,17
Adılın Olumsuzluk Biçimbiriminden Sonra Kullanımı	2	---	2	6,90
TOPLAM	23	6	29	
%	79,31	20,69		100

Adıl yanlışları içinde en fazla görülen yanlış türü, adılın eylemden sonra kullanımına ilişkin yanlışlardır. Bu grupta temel düzeyde 13, yüksek düzeyde ise 3 olmak üzere toplam 16 yanlış saptanmıştır ve bu sayı da adıl yanlışlarının % 55,17'sini oluşturmaktadır. Düzey yükseldikçe bu gruptaki yanlışların azaldığı görülmektedir. Bu yanlış türüne şu örneği verebiliriz: D.169.S. **Les jeunes d'aujourd'hui manquent les qualités qui les peuvent faire fortes contre les problèmes de la vie. (Les jeunes d'aujourd'hui manquent les qualités qui peuvent les faire forts contre les problèmes de la vie. (Doğru tümce)).*

Adil yanlışları içinde ikinci sırayı, dönüşlü eylemin adılının yanlış yerde kullanımına ilişkin yanlışlar almaktadır. Bu yanlışların sayısı 4'tür ve sadece temel düzeyde görülmektedir. Bu da, adil yanlışlarının % 13,79'unu oluşturmaktadır. Adılın yardımcı eylemden sonra kullanımına ilişkin yanlışlar, adil yanlışlarının üçüncü sırasında yer almaktadır. Temel düzeyde 2 ve yüksek düzeyde 1 olmak üzere, toplam 3 yanlış yapılmıştır. Adılın eylemden önce ve adılın olumsuzluk biçimbiriminden önce kullanımına ilişkin 2'şer yanlış saptanmıştır. Adılın eylemden önce kullanımına ilişkin yüksek düzeyde 2 yanlış yapılırken, adılın olumsuzluk biçimbiriminden önce kullanımına ilişkin temel düzeyde 2 yanlış yapılmıştır. Belgisiz adil "personne"un eylemden önce kullanımına ve çift adılı tümcelerde adil dizilişine ilişkin birer yanlış saptanmıştır. Her iki gruptaki yanlış da temel düzeyde yapılmıştır.

4.1.5. Sıfat-Ad Dizilişine İlişkin Yanlışlar

Sıfat-ad dizilişine ilişkin yanlışlar, sıfatın addan önce kullanımı adı altında tek başlık altında toplanmıştır. Bu gruptaki yanlışlar, sözdizimsel yanlışların beşinci sırasında bulunmaktadır. Temel düzeyde 6, yüksek düzeyde ise 8 olmak üzere, toplam 14 öğrenen sıfatı addan önce kullanarak yanlış yapmıştır. D.138.4. *Je veux donner un exemple pour motiver des **turques** jeunes. (Je veux donner un exemple pour motiver des jeunes **turcs**. (Doğru tümce)) örneğinde görüldüğü gibi, kursiyerler anadilleri Türkçeden olumsuz aktarım yapmışlar ve önce sıfatı, sonra adı kullanmışlardır. Fransızcada sıfatlar genellikle adlardan sonra gelir. Ancak bazı istisnalar vardır. Öğrenenlerin sıfatların kullanımıyla ilgili bu istisnaları bilmeleri gerekir. Seviye ilerledikçe bu yanlışların arttığı görülmektedir.

4.1.6. Olumsuzluk Biçimbirimine İlişkin Yanlışlar

Olumsuzluk biçimbirimiyle ilgili yanlışlar, olumsuzluk biçimbiriminin eylemden önce ve sonra kullanımıyla ilgili olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Olumsuzluk biçimbiriminin eylemden önce kullanımıyla ilgili temel düzeyde sadece 1 yanlış saptanmıştır. Olumsuzluk biçimbiriminin eylemden sonra kullanımıyla ilgili ise, temel düzeyde 8 yanlış yapılmıştır. Yüksek düzeyde olumsuzluk biçimbirimiyle ilgili hiç yanlış yapılmadığı görülmektedir. Aşağıdaki örnekten de anlaşılacağı gibi, iki denek de olumsuzluk biçimbirimi <ne> yü yardımcı eylemden sonra kullanmıştır.

Örnek : D.87.2. ve D.88.6. A: Avez-vous dit quelque chose?

B: *Non, j'ai **ne** rien dit. (Non, je **n**'ai rien dit. (Doğru tümce))

4.1.7. Ad-Ad Dizilişine ve Kısaltma Biçimbirimine İlişkin Yanlışlar

Ad-ad dizilişine ve kısaltma biçimbirimine ilişkin temelde 1'er yanlışta rastlanmıştır. Kursiyerlerin bu grupta fazla yanlış yapmamaları, bu kullanımları iyi anladıkları anlamına gelmektedir.

4.2. Sözdizimsel Yanlışların Düzeylere Göre İstatistiksel Olarak Değerlendirilmesi

Çalışmada elde edilen bulgular Temel ve Yüksek düzeye göre daha önce yüzde dağılımlarıyla verilmiştir. Birçok yanlış türünün, sayısal olarak Temel düzeyde daha fazla görüldüğü tespit edilmiştir. Temel ve orta düzeyde yapılan sözdizimsel yanlışlar arasında, yanlış türleri ve sayıları açısından bir farklılık olup olmadığına bakmak için t testi yapıp yapılamayacağı araştırılmıştır. Fakat verilerin t Testinin sayıtlarını karşılamadığı ve normal dağılım göstermediği gözlemlenmiştir. Balcı (1997: 282), bu tür durumlarda nonparametrik bir test olan Mann-Whitney U Testinin yapılmasını önermektedir. Bu nedenle verilerin karşılaştırılmasında Mann-Whitney U Testi uygulanmıştır. Test sonuçları Tablo 6'da gösterildiği gibidir.

Tablo 6. Temel ve Yüksek Düzey Arasındaki Farklılık

Gruplar	Serbestlik Derecesi	P Değeri
Temel	38	0,3552
Yüksek	38	

Temel ve yüksek düzeydeki kursiyerlerin yaptıkları sözdizimsel yanlışlar arasındaki fark, P değeri 0,05'ten büyük ($P > 0,05$) olduğu için anlamsızdır. Bu iki grubun yaptığı sözdizimsel yanlışlar, yanlış türü ve sayısı bakımından hemen hemen birbirinin aynısıdır.

5. Sonuç ve Öneriler

5.1. Sonuçlar

Yapılan yanlış çözümlemesi sonucu, yanlışların birçok nedeninin olduğu ortaya çıkmıştır. Bazı yanlışlar anadili Türkçeden olumsuz aktarım yapılmasıyla ortaya çıkarken, bazı yanlışlar

da birinci yabancı dil İngilizceden olumsuz aktarım yapılmasından kaynaklanmaktadır. Birçok yanlış da, daha önce öğrenilmiş bir kuralın daha sonraki öğrenme aşamalarına aktarılmasından, yani aşırı genelleme yapılmasından kaynaklanmaktadır.

Çalışmada elde edilen bulgular, Şavlı ve Güler (2014) tarafından yapılan “Fransızca Öğreniminde Öğrencilerin Sıkça Yaptığı Yazım Hataları, Nedenleri ve Çözüm Önerileri” adlı çalışmanın bulgularıyla paralellik taşımaktadır. Söz konusu çalışmada, öğrencilerin edat kullanımı, bağlaçların yeri ve cümle kuruluşu konusunda zorluk çektikleri belirtilmektedir. Bu çalışmadaki bulgular, Delen Karaağaç (2012)’in Türk öğrencilerinin yaptıkları yanlışların çözümlenmesine yönelik çalışmasının bulgularıyla da benzerlik taşımaktadır.

Sözdizimsel Yanlışlara ilişkin bulguların yanlış türlerine göre ayrı ayrı verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir. Yanlış Çözümlemesi yöntemi kullanılarak yapılan bu çalışmada elde edilen sonuçlar şu şekilde sıralanabilir:

1. Temel düzeydeki kursiyerler, yüksek düzeydeki kursiyerlere göre sayısal olarak daha fazla sözdizimsel yanlış yapmaktadırlar.
2. Sözdizimsel yanlışlar içinde birinci sırayı, 269 yanlış ve % 46,86’lık oranla eksik üye kullanımıyla ilgili yanlışlar almaktadır. İkinci sırayı, 206 yanlış ve %35,89’luk oranla gereksiz üye kullanımıyla ilgili yanlışlar alırken, üçüncü sırayı ise, 45 yanlış ve %7,84’lük oranla belirteç yanlışları almaktadır.
3. Sözdizimsel yanlışlar içinde en az rastlanan yanlış türleri, 1’er yanlışla ve % 0,17’lik oranla ad-ad dizilişine ilişkin yanlışlar ve kısaltma biçimbirimine ait yanlışlardır.
4. Temel ve yüksek düzeydeki kursiyerlerin yaptıkları yanlışlar arasında sayı ve tür bakımından istatistiki olarak anlamlı fark bulunmamaktadır.

5.2. Yanlışların Nedenlerine İlişkin Sonuçlar ve Öneriler

Türlerine göre sınıflanan yanlışlar, tek tek incelenerek yanlışların neden kaynaklandığı bulunmaya çalışılmıştır. Bir yanlış türü içinde farklı nedenlerden kaynaklanan yanlışlar bulunmaktadır. Ama genel olarak, bu çalışmada saptanan yanlışların nedenleri ve bu yanlışların en aza indirilmesiyle ilgili öneriler şunlardır:

- a) Tanımlık kullanılmamasının veya gereksiz tanımlık kullanılmasının en önemli nedeni, Türkçede ve öğrenenlerin birinci yabancı dili olan İngilizcede tanımlık olmamasıdır.

Ayrıca öğrenenlerin tanımlıkların gerekliliğini tam olarak kavrayamamış olmaları da tanımlık kullanılmamasında etkili olmaktadır. Bu nedenle, öğrenilen her adın tanımlığıyla birlikte öğrenilmesi yararlı olacaktır.

- b) İlgeç kullanılmamasının veya gereksiz ilgeç kullanılmasının en önemli nedeni, Türkçeden olumsuz aktarım yapılması veya öğrenenlerin eylemlerin aldığı ilgeçleri bilmemeleridir. Öğrenenlerin öğrendikleri her eylemi, aldığı ilgeçle birlikte öğrenmeleri yanlış yapmalarını önleyecektir.
- c) İyelik sıfatı kullanmamayla ilgili yanlışların, iyelik sıfatının kullanımının tam olarak öğrenilememiş olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.
- d) Yardımcı eylem kullanmama ve gereksiz yardımcı eylem kullanmayla ilgili yanlışlar, öğrenenlerin geçmiş zamanı iyi öğrenemediklerinden kaynaklanmaktadır. Türkçede geçmiş zaman çekimlerinin Fransızcadakilere göre farklılık göstermesi de bu tür yanlışların yapılmasında etkili olmaktadır. Bu nedenle, öğrenenlerin yardımcı eylemin geçmiş zaman kullanımındaki yerini çok iyi öğrenmeleri gerekir.
- e) Adıl kullanmamayla ve gereksiz kişi adlı kullanmayla ilgili yanlışların çoğu, dönüşlü eylem yerine normal eylem kullanılmasından kaynaklanmaktadır. Çünkü dönüşlü eylemler, özneye uyum sağlayan adıl gerektirmektedir. Bu dönüşlü eylem adıları Türkçede kullanılmadığından, öğrenenlerin yanlış yapmalarına neden olmaktadır. Bu nedenle öğrenenlerin dönüşlü eylemlerin ve adılların kullanımını iyi öğrenmeleri yararlı olacaktır.
- f) Bağlaç kullanmamanın veya gereksiz bağlaç kullanmanın en önemli nedeni, bağlaç yerine ona yakın gibi görünün ilgeç kullanımınıdır. Öğrenenlerin bağlaçların kullanımını iyi öğrenmeleri yanlış yapmalarını önleyecektir.
- g) Olumsuzluk biçimbirimi ve belirtecinin kullanılmamasının veya eylemden ve nesneden sonra kullanılmasının nedeni, Türkçeden ve İngilizceden olumsuz aktarım yapılmasıdır. Bu konu üzerinde özellikle temel düzeyde durulmasında yarar görülmektedir.
- h) Yüklem konumundaki eylemi kullanmamanın en büyük nedeni, öğrenenlerin Fransızcadaki tümce yapısını tam olarak kavrayamamış olmalarıdır. Çünkü bu tür yanlışların hemen hemen tamamı Fransızca öğrenimine yeni başlayan temel düzeydeki öğrenenlerde görülmektedir. Temel düzeyden itibaren öğrenenlerin Fransızcanın sözdizimsel yapısını iyi öğrenmeleri, onların ileride yanlış yapmalarını önleyecektir.

Sonuç olarak, öğrenenlerin yaptıkları yanlışların çoğunluğunun Türkçeden ve öğrenenlerin birinci yabancı dilleri olan İngilizceden olumsuz aktarım yapmaları sonucu oluştuğu tespit edilmiştir. Türklere uygun Fransızca öğretim kitapları yazılması ve temel düzeyden itibaren önceden yanlış doğurabileceği tahmin edilen konular üzerinde durulması yanlışları en aza indirmede yararlı olacaktır.

Kaynakça

- Aksan, D. (1998). *Anlambilim, Anlambilim Konuları ve Türkçenin Anlambilimi*, Engin Yayınevi, Ankara.
- Aksan, D. (1989). *Her Yönüyle Dil*, Cilt: 2, TDK Yayınları, Ankara.
- Alan, S. (2005). *Fransızca Öğrenen Türklerin Yaptıkları Biçimbilimsel ve Sözdizimsel Yanlışların Çözümlemesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Astolfi, J. P. (2004). *L'erreur, un outil pour enseigner*, esf Editeur, Paris.
- Aydın, Ö. (1996). *Yabancı Dil Olarak Türkçe Dilbilgisi Öğretimi*, Ankara.
- Balcı, A. (1997). *Sosyal Bilimlerde Araştırma, Yöntem, Teknik ve İlkeler*, İkinci Baskı, A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayını, Ankara.
- Başkan, Ö. (1980). "Sözdizimi", *Dilbilim ve Dilbilgisi Konuşmaları I*, TDK Yayınları, Ankara, , ss. 124-128.
- Bayraktaroğlu, S. (1979). Yabancı Dil Öğrenim Güçlükleriyle İlgili Araştırma Yöntemleri, *İzlem*, Sayı: 3, ss. 3-13.
- Besse, H. et Porquier, R. (1984). *Grammaire et Didactique des Langues*, LAL, Crédif-Hatier, Paris.
- Brown, H. D. (1987). *Principles of Language Learning and Teaching*, London: Arnold.
- Corder, S. P. (1973). *Introducing Applied Linguistics*, Penguin Books, London.
- Corder, S. P. (1974). Error Analysis. In J. P. B. Allen, & S. Pit Corder (Eds.), *Techniques in Applied Linguistics*. London: Oxford University Press
- Corder, S. P. (1980). Que signifient les Erreurs des Apprenants? In *Langages*, 14e année, n°57. *Apprentissage et Connaissance d'une Langue étrangère*, 9-15.
- Delen Karaağaç, N. (2012). Des Erreurs Linguistiques et des Effets de Contexte: Analyse de Differents Types d'Erreurs Commises par les Etudiants Turcs, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 23, ss. 175-184.

- Gaonac'h, D. (1987). *Théorie d'Apprentissage et Acquisition d'une Langue étrangère*, Hatier, Paris.
- Hatiboğlu, V. (1982). *Türkçenin Sözdizimi*, A.Ü. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Basımevi, 2. Baskı, Ankara.
- Kıran, Z. (1987). *Fransızca Dilbilgisi ve Çeviri Kılavuzu*, Onur Yayın Dil Merkezi Yayını, Ankara.
- Lanchec, J. Y. (1976). *Psycholinguistique et Pédagogie des Langues*, Presses universitaires de France.
- Maingueneau, D. (1999). *Syntaxe du Français*, Hachette Yayinevi, Paris.
- Perdue, M. C. (1980). L'analyse des Erreurs: Un Bilan pratique. In *Langages*, 14e année, n°57. *Apprentissage et Connaissance d'une Langue étrangère*, 87-94.
- Porquier, R. (1977). L'analyse des erreurs, problèmes et perspectives.- *Revue E .L. A.* n° 25, p.p. 23-43.
- Richards, J. C. (1984). *Error Analysis, Perspectives on Second Language Acquisition*, Longman.
- Senemoğlu, O. (1990). Dilbilim Kuramları ve Yabancı Dil Öğretimi, *Dilbilim IX*, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Dergisi, İstanbul, ss. 193-222.
- Şavlı, F., Güler, Ö. (2014). Fransızca Öğreniminde Öğrencilerin Sıkça Yaptığı Yazım Hataları, Nedenleri ve Çözüm Önerileri, *International Journal of Language Academy*, 2 (1), 137-150.
- Vardar, B. (1982). *Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri*, TDK yayını, Ankara.